

Succes!

Rekenen

IN R4

Mijn gezondheid

Dit boekje gaat over gezondheid, medicijnen en hoe je verzekerd bent.

Taal voor
het Leven

IN R4

Katern niveau Instroom, *Mijn gezondheid*

Dit boekje is onderdeel van de methode Succes!

Met dit boekje kun je oefenen met rekenen.

De niveaus van dit boekje voor taal en rekenen zijn:

- Taal: 1F
- Rekenen: Instroom

Rekendoelen:

Op niveau Instroom reken je in vertrouwde situaties met veel hulp.

Je oefent met:

- rekenen met aantallen medicijnen
- rekenen met tijd en geld
- herkennen en aflezen van maten zoals mg en ml
- rekenen met temperatuur en kommagetallen
- informatie aflezen uit een staafgrafiek

Achterin het boekje staat een instructie voor de begeleider.

Daarin staan algemene aanwijzingen en aanwijzingen bij sommige opdrachten.

VOORUITKIJKEN

Bespreek de afbeeldingen.

- Ben jij vaak ziek? Zo ja, wat doe je dan?
Neem je dan medicijnen?
- Heb je weleens hoge koorts gehad?
Hoe hoog?
- Heb jij een aanvullende verzekering?
Waarom wel of waarom niet?
- Wanneer ga je zelf naar de tandarts?

In dit boekje staan de volgende onderwerpen:

☐	1 Medicijnen gebruiken	p. 4
☐	2 Problemen met je gezondheid	p. 10
☐	3 Een verzekering afsluiten	p. 16
☐	4 Naar de tandarts	p. 20

Welke onderwerpen vind je interessant?
Kruis deze aan.

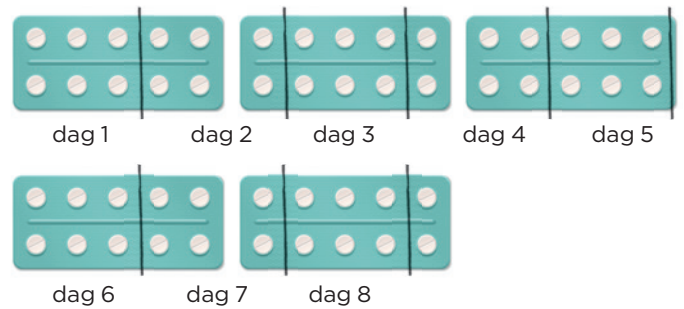
OPDRACHT 4 | Uitrekenen wanneer het doosje leeg is: zo doen zij het

Lees hoe Saar, Maria en Aram hebben uitgerekend na hoeveel dagen het doosje leeg is.

Saar:

Ik tel het aantal tabletten op de strips.

Dus genoeg voor 8 dagen maar niet voor 9.

Maria:

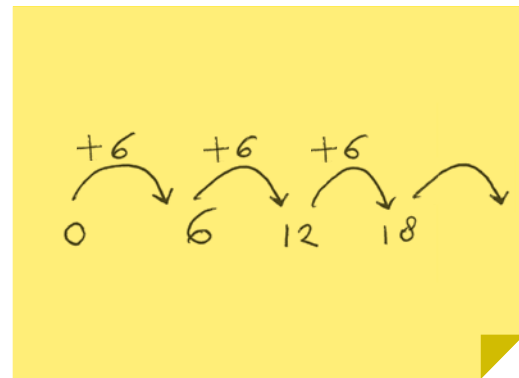
Ik tel door, steeds 6 erbij.

De eerste dag 6 tabletten, de volgende dag 6 erbij, dat is 12.

Dan op dag 3 weer 6 erbij, dat is 18.

En zo ga ik door.

Bij dag 9 ga ik over de 50.

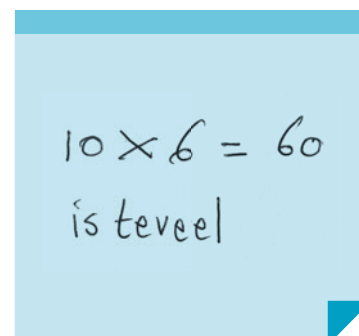

Aram:

Eerst probeer ik 10 dagen.

Dan slik je 10 keer 6 tabletten, dat is 60.

Er zitten er maar 50 in, dus minder dan 10 dagen.

Staat jouw manier er ook bij?

Wat deed je hetzelfde? Wat deed je anders?

Bespreek het samen.

OPDRACHT 5

Jasmin neemt drie keer per dag 2 tabletten in.
Om 8 uur neemt zij de eerste 2 tabletten.
Ze verdeelt de rest van de tabletten over de dag.

- Hoe laat neemt ze de andere tabletten in?
Vul het in de agenda in.
- Bespreek samen hoe je het antwoord hebt gevonden.

VRIJDAG 18

07	
08	2 tabletten
09	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	

DAGEN EN UREN

Een **dag** begint om middernacht en eindigt ook weer om middernacht.

Een dag duurt van 0:00 uur tot 24:00 uur.

Een dag heeft 24 uur.

Drie keer **per dag** betekent 3 keer in 24 uur.

Dat is 1 keer in **elke 8 uur**.

Dat kan bijvoorbeeld zo:

om 7:00 uur, om 15:00 uur en om 23:00 uur.

Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 6

Tom neemt 6 keer per dag 1 tablet.
 Hij verdeelt de tabletten over de dag.
 Hoe laat neemt Tom de tabletten in?

1e keer	2e keer	3e keer	4e keer	5e keer	6e keer
8:00 uur					

OPDRACHT 7

Jasmin geeft haar zoontje Murat 4 keer per dag een 1/2 tablet.
 Hoeveel hele tabletten krijgt Murat in totaal per dag?
 Hoe kan Jasmin de tabletten voor Murat over de dag verdelen?

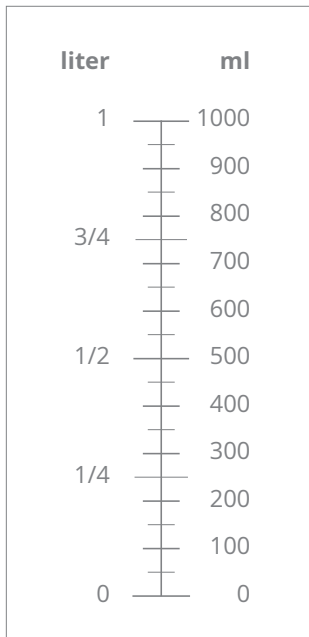
1e keer	2e keer	3e keer	4e keer

Bespreek samen hoe je het antwoord hebt gevonden.

OPDRACHT 8

Gebruik jij medicijnen?
 Hoe vaak neem je die per dag?
 Hoe verdeel jij je medicijnen over de dag?
 Bespreek het samen.

MILLILITER

ml is de afkorting van milliliter.

1 liter is 1000 milliliter.

1 l = 1000 ml

1 milliliter is heel weinig.

1 theelepel is ongeveer 5 ml.

Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 11

Bij het flesje hoestsiroop zit een maatbekertje.

Je kunt daarmee de hoestsiroop afmeten.

Op dit maatbekertje staan milliliters (ml).

- Hoeveel milliliter hoestsiroop kun je maximaal in dit bekertje doen? _____

Jasmin geeft Murat 7,5 ml hoestsiroop per keer.

- Hoe vol zit het bekertje dan?
Zet een streep.
- Waarom zijn de afstanden tussen de streepjes op het bekertje niet even groot?
Bespreek het samen.

2. PROBLEMEN MET JE GEZONDHEID

OPDRACHT 12

Jasmin wil weten of Murat koorts heeft.
Ze meet zijn temperatuur met een thermometer.
Bekijk de plaatjes.

Zet op de thermometer hieronder een pijltje bij de temperatuur van Murat om 8 uur.
Zet ook een pijltje bij de temperatuur om 13 uur.

Hoeveel graden is de temperatuur van Murat omhooggegaan? _____
Bespreek samen hoe je dit hebt uitgerekend.

TEMPERATUUR

Temperatuur meet je in **graden Celsius**.

Op deze thermometer staat $36,3^\circ$.

We zeggen dan dat de temperatuur *36 komma 3 graden* is.

$36,3^\circ$ ligt tussen 36° en 37° .

➡ Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 15

Jamal is gevallen met de fiets.
 Hij kan bijna niet lopen.
 Jamal heeft op 8 november om 11:30 uur
 een afspraak bij de huisarts.
 De afspraak duurt 10 minuten.
 Hoe laat is Jamal klaar?

Jamal moet over 10 dagen terugkomen
 bij de huisarts.

- Op welke datum en op welke dag van de week is deze afspraak?
-

november						
ma	di	wo	do	vr	za	zo
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Jamal maakt de tweede afspraak via de website van de huisarts.

The screenshot shows a web browser window with a page titled "maak een afspraak" (make an appointment). The page has a light orange background. There are two main sections: "huisarts" (doctor) and "tijd" (time). The "huisarts" section has a dropdown menu with "Anke van der Ven" selected. The "tijd" section has a list of time slots: 11:40, 11:50, 12:00, 12:10, 12:20, 12:30, 12:40, and 12:50. A vertical scrollbar is visible on the right side of the time slot list.

Jamal is in 15 minuten bij de praktijk van de huisarts.
 De afspraak duurt 10 minuten.
 Jamal moet om 13 uur weer thuis zijn.

- Wat is het laatste tijdstip dat Jamal kan kiezen? _____
- Hoe laat moet hij dan van huis vertrekken? _____

Besprek samen hoe je dit hebt uitgerekend.

OPDRACHT 16

De huisarts zegt dat Jamal vier weken met krukken moet lopen.
Jamal kan krukken huren bij de thuiszorgwinkel.

Hij gaat naar de thuiszorgwinkel om de krukken uit te zoeken.
Hij trekt een nummertje.
Het is nummer 65.
Dit ziet Jamal op het scherm.

Hoeveel klanten zijn er al aan de beurt geweest? _____

Hoeveel mensen zijn er nog vóór Jamal aan de beurt? _____

Elke klant is ongeveer 3 minuten bezig.

Hoe lang moet Jamal ongeveer nog wachten? _____

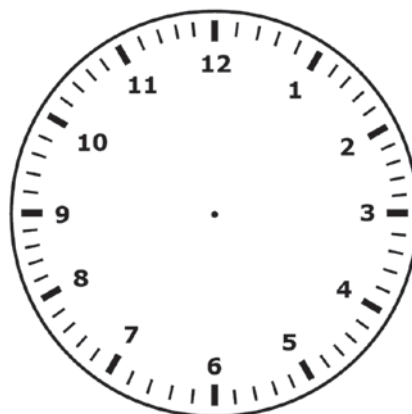
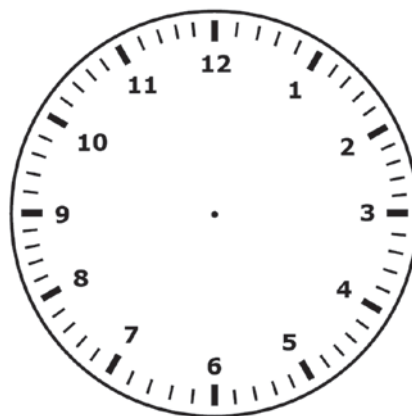
OPDRACHT 17

Als Jamal aan de beurt is, is het half 4.
Dat schrijf je als 15:30 uur.

Teken de wijzers in de klok.

De afspraak van Jamal duurde 7 minuten.
Hoe laat was Jamal klaar?

Teken de wijzers in de klok.

OPDRACHT 19

Annie wil bij de thuiszorgwinkel een scootmobiel huren voor buiten.
Bekijk de informatie bij de plaatjes.

	type 1	type 2	type 3
			
afstand	15 km	20 km	30 km
gebruik	binnen	binnen en buiten	buiten
max snelheid	7 km/u	10 km/u	15 km/u
kosten per dag	€ 3,99	€ 4,99	€ 6,99

- Uit welke types kan Annie kiezen? _____
- Wat zijn de verschillen tussen deze twee types?
Bespreek het samen.

Annie huurt 4 weken scootmobiel type 2.

- Hoeveel kost dat? _____

OPDRACHT 20

Saskia is lid van een Zorggroep.
Ze krijgt korting als ze een scootmobiel huurt.
Lees de tekst.

Per dag krijgt u maar liefst € 2,- korting op het huurtarief.
Bovendien is het huren van een scootmobiel de eerste **twee weken gratis**.
Scootmobielen zijn te huur voor een periode van minimaal 4 weken.

Saskia huurt 5 weken scootmobiel type 2.

Hoeveel moet Saskia betalen? _____

3. EEN VERZEKERING AFSLUITEN

OPDRACHT 21

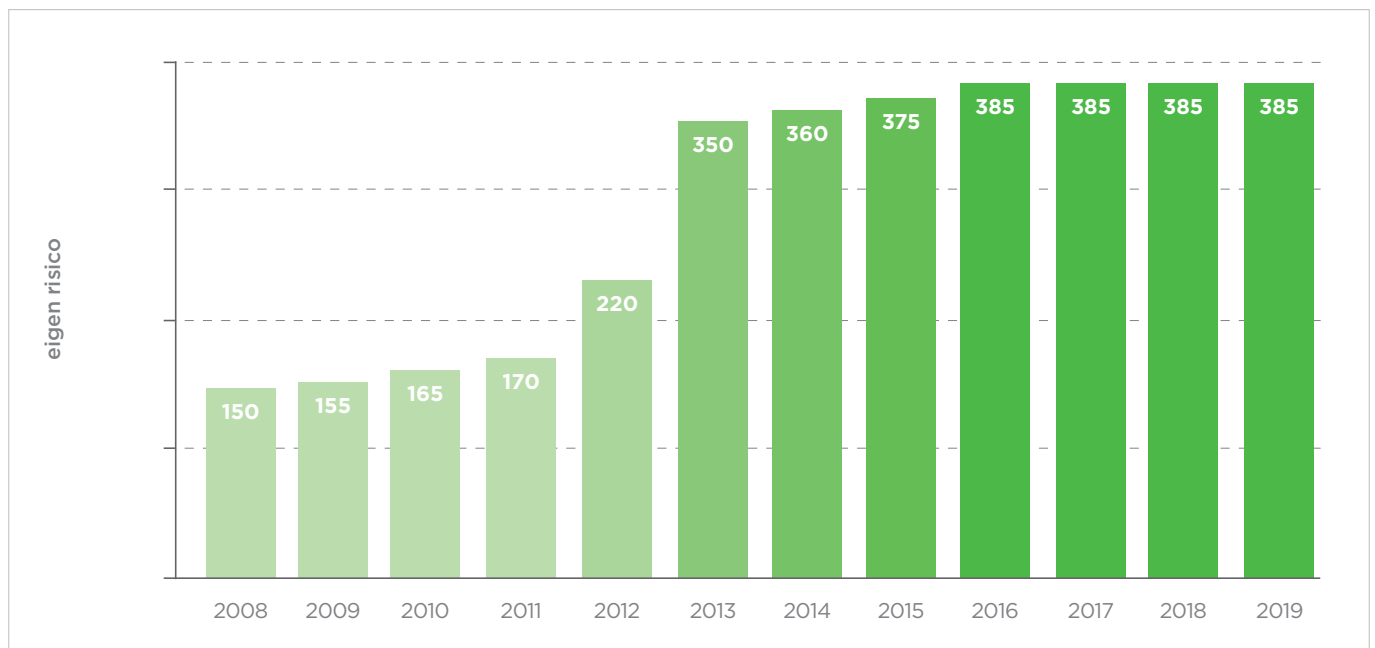
Iedereen in Nederland heeft een basisverzekering.

Deze verzekering vergoedt de zorg van de huisarts, het ziekenhuis en de apotheek.

Bij de basisverzekering hoort een *eigen risico*.

Dat is het bedrag dat je eerst zelf moet betalen als je zorg en medicijnen nodig hebt.

- Bekijk de grafiek.
Waarover gaat de grafiek?
Bespreek het samen.

- Het eigen risico is veel omhooggegaan tussen 2012 en 2013.
Hoeveel? _____
- Jan zegt: *'Het eigen risico was in 2018 bijna twee keer zoveel als in 2012.'*
Is dat waar?
Bespreek samen.

OPDRACHT 22

Voor de basisverzekering betaal je een vast bedrag per maand.

Dat heet de premie.

De premie is voor een volwassene ongeveer €120,- per maand.

Hoeveel premie is dat per jaar? _____

Bespreek samen hoe je dit hebt uitgerekend.

OPDRACHT 25

Je kunt een aanvullende verzekering afsluiten.

Bekijk de informatie over drie aanvullende zorgverzekeringen op de pagina hiernaast.

- Wat betekent **p/m**?
-

- Hoeveel premie betaal je voor elke verzekering **per jaar**?

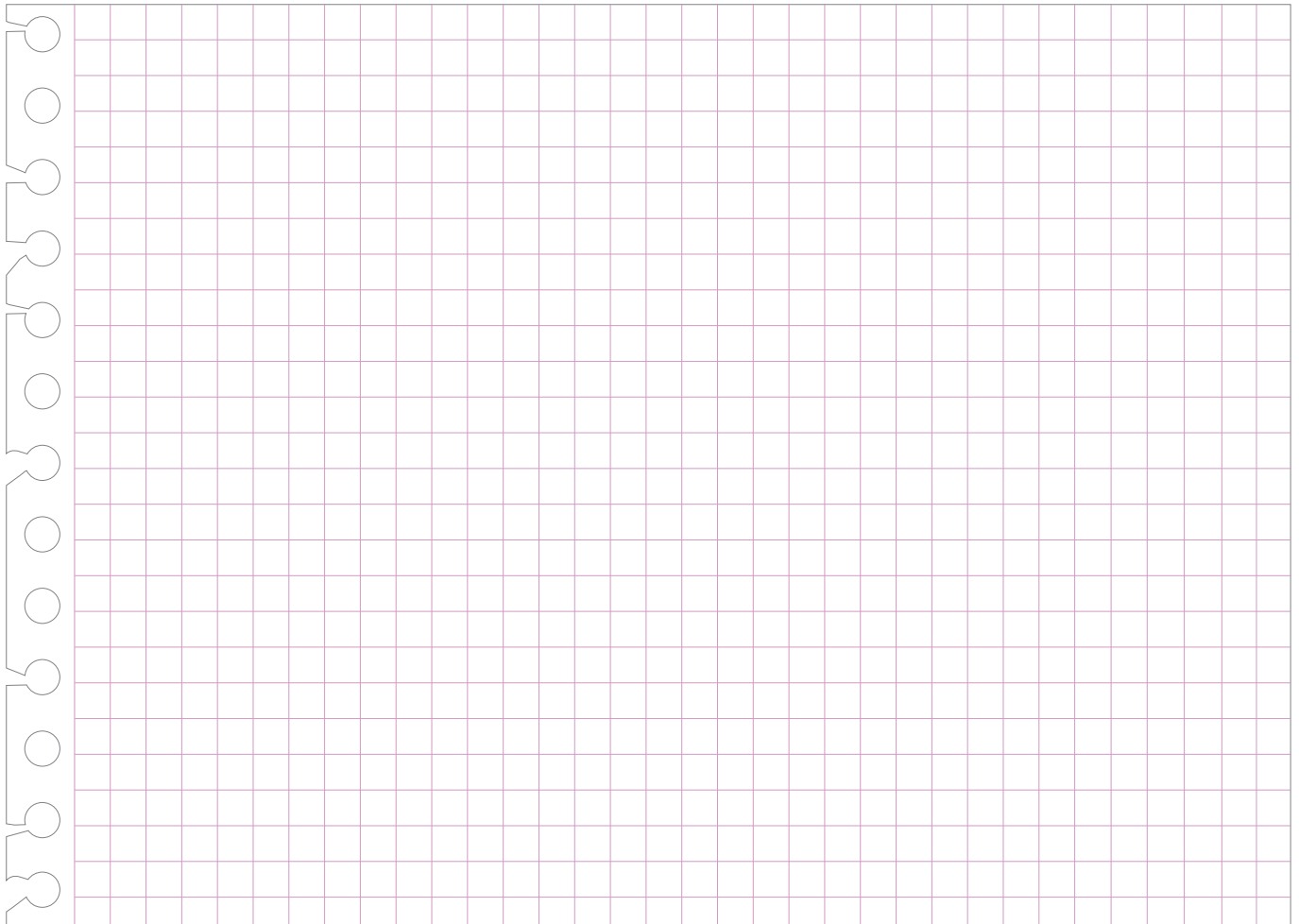
1 ster € _____

2 sterren € _____

3 sterren € _____

Bespreek samen hoe je dit hebt uitgerekend.

- Welke verzekering zou jij kiezen?
Bespreek samen waarom.

Zorgverzekering Fit

Kies uw aanvullende verzekering

We hebben drie aanvullende verzekeringen voor u. In dit overzicht vergelijken we onze verschillende verzekeringen met elkaar.

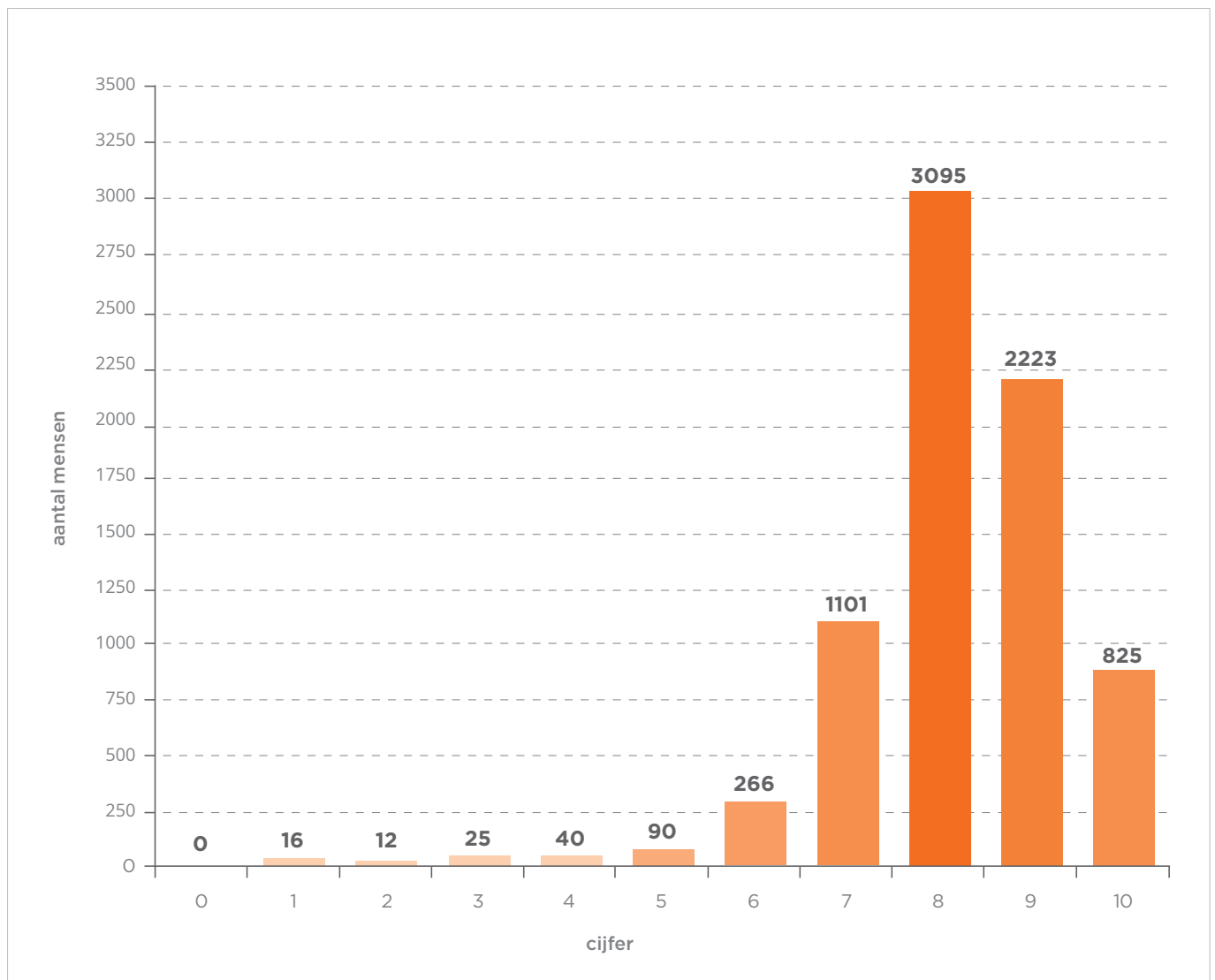
	1 ster € 7,25 p/m	2 sterren € 15,60 p/m	3 sterren € 26,95 p/m
Fysiotherapie vanaf 18 jaar	9 behandelingen	12 behandelingen	27 behandelingen
Alternatieve geneeswijzen	Geen	€ 450,- per jaar	€ 650,- per jaar
Brillen en lenzen	Korting	Korting en € 100,- per 3 jaar	Korting en € 150,- per 3 jaar
Spoedzorg buitenland	100%	100%	100%
Ooglaseren	Korting	Korting	Eenmalig € 500,-
Orthodontie tot 18 jaar	Geen	Geen	Eenmalig tot max. € 2000,-

OPDRACHT 28

Tina is heel tevreden over haar tandarts.

Ze geeft hem een 9.

Hieronder zie je welke cijfers mensen aan hun tandarts geven.

Bekijk de grafiek.

Bespreek samen de vragen.

- Welk cijfer is het vaakst aan de tandarts gegeven? _____
- Hoe zie je dat snel?
- Hoeveel mensen geven hun tandarts een 10? _____
- Tina zegt: *'Meer dan 6000 mensen hebben de tandarts een cijfer gegeven.'*
Is dat waar?
Bespreek het samen.
Vertel hoe je dit hebt uitgerekend.

TERUGKIJKEN

Blader nog eens door het boekje.
De woorden hieronder in het schema heb je gezien.

Woord	Voorbeeld of tekening
Milligram, mg	
Maximaal	
Per	
1 dag, 24 uur	
Milliliter, ml	
Maatbeker	
Temperatuur in graden Celsius, C°	
Eigen risico	
Staafgrafiek, staafdiagram	

INSTRUCTIE BEGELEIDER

IN R4 | Mijn gezondheid

WERKEN MET SUCCES!

VOORAF

Succes! Rekenen is bedoeld voor deelnemers die Nederlands kunnen spreken en lezen op niveau 1F. Voor de boekjes op niveau Instroom is enige basale rekenkennis vereist. Het gaat om:

- Tellen tot en met 100 (en terug); ook in stappen van 10;
- Uitspreken van getallen (tot en met duizend en de duizendtallen);
- Vergelijken en ordenen van hele getallen;
- Vlot rekenen tot 20;
- Verdubbelen, halveren, keer 10, gedeeld door 10 met eenvoudige getallen;
- Herkennen en uitspreken van geldbedragen;
- Klokken (digitaal en analoog); alleen hele en halve uren.

KENMERKEN EN DIDACTIEK

Rekenen is in deze boekjes bedoeld als het leren omgaan met getallen, met maten en diagrammen in het dagelijks leven. Bij 'rekenen' denken mensen vaak aan het schoolvak op de basisschool. Het tempo waarin het rekenen daar geleerd moest worden, de eisen die daarbij gesteld werden, en de abstractie van sommige onderwerpen, hebben bij veel schoolverlaters en deelnemers aan rekencursussen geleid tot een zekere blokkade bij het zien van rekenopdrachten. Ze hadden moeite met rekenen op school, vinden rekenen moeilijk en zijn bang dat ze het niet kunnen. De term rekenangst valt dan vaak. In deze rekenboekjes worden rekenbegrippen opnieuw geïntroduceerd vanuit betekenisvolle contexten en probleemsituaties. De aanwezige, soms fragmentarische kennis van de deelnemer zal in eerste instantie de aanpak die de deelnemer kiest sturen. Als begeleider probeert u zo dicht mogelijk aan te sluiten bij deze aanpak. Het praten over de aanpak en het reflecteren op andere aanpakken kan de deelnemer helpen om een volgende stap te zetten. Het kan dat de deelnemer het daarna efficiënter aanpakt. Een belangrijk doel van deze boekjes is om de deelnemer met meer zelfvertrouwen rekensituaties aan te pakken.

AANPAK OPDRACHTEN

Er zijn verschillende activiteiten, zoals:

- Verkennen en bespreken van de situatie vanuit de leestekst en foto(s);
- Bespreken van de aanpak met de deelnemer. Regelmatig ondersteund door aanpakken van anderen te laten zien, aangeduid met: 'zo doen zij het' (zie ook verderop);
- Bespreken van de resultaten van het schatten, meten of berekenen;
- Werken met de stukjes theorie (herkenbaar aan de blauwe kaders). Deze bieden zo nodig uitleg bij een rekenonderwerp;

- Inzetten van de rekenkaarten en digitaalkaarten die extra uitleg en oefening bieden;
- Aanbieden van verwerkingsopdrachten
- Werken met websites die passen bij het thema en bij de opdrachten in het boekje.

Maak het rekenen ook praktisch. Laat bijvoorbeeld deelnemers iets meten; laat ze bedragen betalen en teruggeven met (speel)geld. Zorg dat de benodigde materialen (zie p.24) beschikbaar zijn.

Stimuleer deelnemers om zoveel mogelijk gegevens van thuis, werk of dagelijkse activiteiten te gebruiken om mee te rekenen. Laat ze eigen materiaal meenemen naar de les. Denk aan: bankafschriften, plattegronden, folders, agenda, kassabonnen, werkrooster, formulieren etcetera.

Dit verhoogt de toepassingswaarde en kan ook motiverend werken. Stimuleer deelnemers ook om bepaalde vaardigheden te oefenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gepast betalen, het werken met verschillende maten en eenvoudige bewerkingen met getallen. Dit oefenen kan speels en vaak ook digitaal.

Elk boekje is opgezet vanuit een thema. Dat betekent dat er meerdere rekenonderwerpen in elk boekje aan bod zullen komen. Kijk met de deelnemer na een activiteit terug op de rekeninhoud en benoem de vaardigheid die aan de orde geweest is. Bij de aanwijzingen per opdracht vindt u vaak suggesties voor passende activiteiten om te oefenen.

ZO DOEN ZIJ HET

Regelmatig vind je in de boekjes een opdracht met de titel: 'Zo doen zij het'. In zo'n opdracht worden verschillende manieren om het probleem (uit een vorige opdracht) op te lossen beschreven. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van ondersteunende visuele rekenmodellen.

In deze opdrachten gaat er niet om dat elke deelnemer verschillende aanpakken leert, maar dat ze zien dat er 'meerdere wegen naar Rome leiden' en dat ieder (en dus ook zij) zijn eigen aanpak mag hebben. Het zien van oplossingen van anderen kan ook helpen om te reflecteren op de eigen aanpak.

Het is belangrijk dat je als begeleider de getoonde strategieën vooraf goed doorneemt en ze begrijpt.

Vraag altijd eerst de deelnemer(s) zelf naar haar of zijn aanpak voor je je samen met de deelnemer(s) verdiept in de aanpakken van anderen.

THEMA EN REKENINHOUD

In dit boekje staat het thema gezondheid centraal. Het gaat daarbij vooral om het lezen en interpreteren van getalsmatige informatie op verpakkingen en bijsluiters van medicijnen, in agenda en kalender en in tabellen schema's en grafieken. Daarbij is kennis nodig van de (reken)taal en -symbolen.

Rekenen met tijd komt op verschillende plaatsen voor in het boekje, onder andere bij het innemen van medicijnen en bij afspraken met de dokter of tandarts. In dit boekje gaat het ook over de zorgverzekering en de kosten daarvan.

Hierbij staan het aflezen van informatie en het rekenen met geld centraal. Je kunt aan de deelnemer vragen om informatie over de eigen verzekering mee te nemen (let wel op de privacy) om het rekenen aan de eigen situatie te verbinden. Rekenen met geld krijgt ook aandacht bij het huren van hulpmiddelen bij de thuiszorgwinkel en de kosten van een tandartsbehandeling.

Bij alle gepresenteerde informatie is het de bedoeling om er met de deelnemer over in gesprek te gaan en er met een 'rekenblik' naar te kijken. Bij het werken in dit boekje is het handig om de volgende materialen ter beschikking te hebben: verpakkingen en bijsluiters van medicijnen (pijnstillers bijvoorbeeld); 50 kleine snoepjes of voorwerpen; agenda of jaarkalender; een breed uitlopende (maat)beker; een analoge (koorts)thermometer; (speel)klok met wijzers.

VOORUITKIJKEN

De afbeeldingen en de vragen zijn bedoeld om aan de praat te raken over het thema en om (voor)kennis te activeren. Het is belangrijk om dicht bij de ervaringen van deelnemer te blijven. Ga hier of in onderdeel 1 ook in op leefstijl en voor- en nadelen van medicijngebruik. U kunt altijd zelf andere vragen stellen en daarover praten. Neem samen de inhoudsopgave door en bepaal aan welke onderwerpen de deelnemer gaat werken en in welke volgorde.

1. MEDICIJNEN GEBRUIKEN

OPDRACHT 1 EN 2

Deze opdrachten zijn bedoeld om (reken)taal rond pijnstillers te activeren. Bespreek samen de informatie op het doosje (opdracht 1) en de bijsluiters (opdracht 2). Bekijk ook eventueel meegebrachte verpakkingen. Bij het aantal tabletten kun je vragen naar de manier waarop die 50 tabletten verdeeld zijn over de strips. Dit wordt gebruikt in opdracht 3 en 4. Ga niet te diep in op de betekenis van 500 mg; het is voldoende als de deelnemer begrijpt dat het om een maat voor gewicht gaat (uit te spreken als milligram) en dat 500 mg heel 'licht' is (ook al is 500 een groot getal). Ga na of de deelnemer het voorvoegsel 'milli' (her)kent van millimeter.

Bij het lezen van de bijsluiters is het belangrijk om in te gaan op de rekentaal en -symbolen, zoals: het streepje (tot), het woordje 'per', de notatie $\frac{1}{2}$ (half), het woord 'maximaal' en een zin als: '3 tot 4 tabletten per 24 uur'. Kan de deelnemer uit die zin de maximale dosis halen?

Bespreek de informatie en vergelijk de verschillende doseringen (zie de vragen). Bij een kind van 7 gaat het om maximaal 6 keer een half tablet. Wijs de deelnemer op de

'breukstreep' op het tablet of gebruik een tekening van 6 halve tabletten. Het is mogelijk om andere vergelijkbare vragen te stellen en te bespreken.

OPDRACHT 3 EN 4

Deze opdrachten gaan over 'hoe lang doe je met een doosje tabletten'. In opdracht 3 zoeken de deelnemers dit zelf uit. Het kan daarbij helpen om de 10 strips met tabletten bij de hand te hebben of 50 kleine snoepjes of voorwerpen, zodat de deelnemer kan tellen (groepjes van zes maken). In opdracht 4 staan drie verschillende manieren waarop je de vraag kunt aanpakken die gebaseerd zijn op handig (op)tellen (Saar en Maria) en schatten (Aram). De strategie van Aram, die 10×6 gebruikt om 'af te schatten' kan worden uitgebreid door van 60 uit te gaan en daar dan herhaaldelijk 6 af te halen tot je onder de 50 komt. Een ervaren rekenaar kan zijn kennis van de tafels gebruiken: 8×6 blijft onder de 50 en 9×6 gaat er overheen of hij kan de deling $50 : 6$ uitvoeren. Op niveau Instroom zijn beide strategieën meestal niet haalbaar. Tafelproducten zoals $8 \times 6 = 48$ worden vaak niet gekend en het interpreteren van de uitkomst van $50 : 6$ (op de rekenmachine) is lastig.

OPDRACHT 5 T/M 8 EN UITLEG DAGEN EN UREN

In al deze opdrachten gaat het om het verdelen van het innemen van medicijnen over de dag. In opdracht 5 staan de uren op het agendablaadje, dit maakt een vorm van tellen mogelijk. Drie keer in 24 uur is 1 keer in de acht uur (zie ook de uitleg op pagina 7 en bespreek die met de deelnemer). Een antwoord bij opdracht 5 kan zijn: 8 uur, 16 uur (4 uur) en 24 uur (middernacht). Daarbij wordt geen rekening gehouden met slaaptijden, bespreek dit. Gebruik hierbij bijvoorbeeld opdracht 8 (eigen ervaringen deelnemer). In de opdrachten 6 en 7 werkt de deelnemer nog twee vergelijkbare situaties uit. Dit kan op verschillende manieren, waarbij eventueel wel rekening met slaaptijden wordt gehouden.

OPDRACHT 9 T/M 11 EN UITLEG MILLILITER

Bekijk en bespreek in opdracht 9 de informatie op de verpakking en de bijsluiters van hoestdrank (zie ook opdracht 1 en 2). Bij hoestdrank gaat het niet om aantallen (tabletten) maar om hoeveelheden (ml). Gebruik de uitleg over milliliter als dat nodig is.

Opdracht 10 is vergelijkbaar met opdracht 3. De getallen zijn hier lastiger en je kunt niet tellen. Wel kun je rekenen in stappen van 30 tot je over de 250 gaat. Gebruik bijvoorbeeld de manier van Maria (springen op een getallenlijn) uit opgave 4.

Bij opdracht 11 gaat de laatste vraag over de schaallijn op het bekertje: de maatstreepjes staan steeds dichter bij elkaar als je van onder naar boven kijkt. De vraag is hoe dat komt. Bespreek dit met de deelnemer, gebruik eventueel een breed uitlopende maatbeker om te laten zien hoe dit zit.

2. PROBLEMEN MET JE GEZONDHEID

OPDRACHT 12 T/M 14 EN UITLEG TEMPERATUUR

Bespreek eerst met de deelnemer wat koorts betekent en ga na wat de deelnemer weet van lichaamstemperatuur:

kan hij waarden noemen? Gebruik daarbij eventueel de tekst in opdracht 13.

Bekijk en bespreek ook de twee soorten thermometers (digitaal en analoog). In opdracht 12 moet de deelnemer de kommagetallen (van de digitale thermometers) plaatsen op de getallenlijn van de analoge thermometer. Het gaat hier om halven en helen. Bespreek hoe die getallenlijn in elkaar zit, vergelijk deze bijvoorbeeld met een liniaal. In de uitleg staat een voorbeeld met een andere decimaal namelijk 36,3. We gebruiken hierbij alleen spreektaal: '36 komma 3' en niet de rekenkundige betekenis '36 en 3 tiende'.

Voor niveau Instroom is dat te complex. De deelnemers oefenen met het plaatsen van kommagetallen op de getallenlijn (opdracht 13) en het rekenen ermee (opdracht 14). Dat rekenen gaat door 'te springen' op de getallenlijn en de sprongen en streepjes 'te tellen'. U kunt dit uitbreiden met vergelijkbare vragen met andere getallen.

OPDRACHT 15 T/M 17

Het is handig om een klok en kalender bij de hand te hebben. Ga na of de deelnemer de digitale notatie van tijd (zoals 11:30 uur) begrijpt en kan uitspreken als 'elf uur dertig' en ook als 'half 12'. Digitale tijdsaanduidingen komen veel voor, bijvoorbeeld in reisplanners, formulieren en roosters. Gebruik twee klokken (digitaal en analoog, zie opdracht 17) en oefen met de rekenkaart *Hoe laat is het?* Om in opdracht 15 de datum van de tweede afspraak te bepalen kun je de datum +10 doen. Je kunt ook 1 voor 1 tien dagen verder tellen of de structuur van de maandkalender gebruiken: 1 rij omlaag, dat is 1 week, dus 7 dagen verder en dan nog 3 dagen naar rechts.

Het terugrekenen met tijd (nodig om de afspraaktijd te bepalen) is lastig. De deelnemer kan ook proberend te werk gaan: een tijdstip uit het lijstje kiezen, daar 10 minuten en 15 minuten bij optellen om te bepalen of dat voor 13:00 uitkomt en zo doorgaan met proberen tot het laatst mogelijke tijdstip is gevonden. Bespreek dat het verstandig is om rekening te houden met uitloop. Jamal moet (ruim) 15 minuten voor de afspraaktijd van huis vertrekken.

Vraag als dat nodig is bij opdracht 16 eerst welke klant nu aan de beurt is (nr 59). Dan zijn er (zeer waarschijnlijk) 58 aan de beurt geweest. Bespreek eventueel dat klanten soms weggaan als ze te lang moeten wachten en dat je niet zeker weet of (en wanneer) ze bij nummer 1 zijn begonnen. Dit soort 'onduidelijkheden' zijn er nu eenmaal in de werkelijkheid en het is belangrijk voor een deelnemer om te bedenken dat je daar over mag nadenken en dat je dus ook met rekenen niet altijd alles zeker kunt weten en dat er verschillende antwoorden goed kunnen zijn.

OPDRACHT 18 T/M 20

Deze twee opdrachten gaan over reken met geld. Lees en bekijk bij elk van deze opdrachten eerst de informatie in de afbeeldingen. Daarin staan bedragen. Soms zijn dit vaste kosten (zoals transportkosten) en soms is dat een bedrag per tijdseenheid (dag of week). Let bij opdracht 18 (de krukken) op de 'kleine lettertjes' waarin een minimale huurperiode wordt genoemd. Voor het berekenen van de totale kosten, mag een rekenmachine worden gebruikt. Vraag de deelnemer dan wel om eerst een schatting te maken en help zo nodig bij

het intoetsen (rekenmachines maken vaak gebruik van een punt in plaats van een komma). Antwoorden: Krukken: $4 \times €4,-$ plus $€7,50 = €23,50$. De kale huurprijs voor vier weken is 16 euro, dit is goedkoper dan kopen. Vanaf 5 weken is huren duurder.

In opdracht 19 moet de deelnemer eerst het aantal dagen in 4 weken berekenen. Gebruik daarbij als nodig een kalender. Annie betaalt $28 \times €4,99$. Laat de deelnemer eerst 28 keer 5 schatten of berekenen. Gebruik briefjes van €5,- of laat de deelnemer ze tekenen. Zo kan hij ontdekken dat 28 keer een briefje van 5 hetzelfde is als 14 keer een briefje van 10. Ga na of de deelnemer kan uitrekenen dat dat €140,- is. Opdracht 20 over Saskia is complexer, er zijn meer stappen nodig. Dit gaat eigenlijk uit boven niveau Instroom, probeer of de deelnemer dit met hulp toch kan. Het komt neer op 3 weken voor afgerond €3,- per dag. Dus $21 \times €3,-$ en dat is €63,-.

3. EEN VERZEKERING AFSLUITEN

OPDRACHT 21

Lees samen de tekst over de basisverzekering. Ga na wat de deelnemer hiervan weet en bespreek wat eigen risico betekent. In de grafiek staat in elke staaf het eigen risico, (bedrag zonder euroteken) voor het jaar dat onder de staaf staat. Er staan geen bedragen bij de verticale as, wel zijn er stippelijnen. Vraag welke bedragen daarbij horen.

Stel ook een paar eenvoudige (aflees)vragen: hoe hoog was het eigen risico in 2012 (of een ander jaar)?

Je kunt ook naar het verloop van de grafiek kijken en daarover vragen stellen: gaat het eigen risico elk jaar omhoog? Gaat het steeds met hetzelfde bedrag omhoog? Hoe zie je dat aan de grafiek? De bewering van Jan (laatste vraag) kun je controleren door de getallen te gebruiken (220 en 385) maar je kunt ook de hoogte van de staven vergelijken door af te passen. Een goed antwoord is bijvoorbeeld: Het is minder dan twee keer zoveel maar het zit wel in de buurt.

OPDRACHT 22 T/M 25

In deze opdrachten gaat het onder andere over het omrekenen van kosten per maand naar kosten per jaar. Ga na of de deelnemer weet dat 1 jaar 12 maanden heeft. In opdracht 21 rekt de deelnemer zelf uit hoeveel 12 x €120,- is. Dat mag eventueel met een rekenmachine. In opdracht 23 worden twee manieren om dat handig uit te rekenen gepresenteerd. Bij de eerste manier (Saar) wordt 10x als steunpunt gebruikt. Het kunnen rekenen met 'nullen' 10 en x 100 en :10 en :100 is een belangrijke basisvaardigheid, ook op niveau Instroom. Als 10×120 nog te lastig is oefen dit dan eerst door lagere bedragen (€4,- of €12,- of €20,-) keer 10 te laten doen. Daarbij kun je de bedragen eventueel 10x laten neerleggen of tekenen. Bij de 2e manier (Aram) wordt een 'weetje' gebruikt: $12 \times 12 = 144$.

Misschien 'weet' de deelnemer dit ook.

In opdracht 24 rekt de deelnemer met €110,- per maand dit kan op de manier van Saar, of je kunt $12 \times €10,-$ optellen bij €1440,-. Terugrekenen is lastiger. Ook hierbij kun je de vorige antwoorden gebruiken.

Bespreek bij opdracht 25 eerst wat bedoeld wordt met een 'aanvullende verzekering'. Bekijk de afbeelding en bespreek

wat de verschillende opties inhouden. Vervolgens rekenen de deelnemers drie verschillende bedragen per maand om naar bedragen per jaar. Het gaat om lastige getallen.

Vraag de deelnemers om eerst te schatten of te rekenen met afgeronde getallen om de orde van grootte van het antwoord te bepalen: 'waar zit het in de buurt?' en 'Zal het echte bedrag hoger of lager zijn?'

In dit geval: 12×7 (iets te laag); 12×15 (te laag) of 12×16 (lastiger, te hoog); 12×25 (te laag) of 12×30 (eenvoudiger, te hoog). De aanpak van Saar (opdracht 23) die $12 \times$ splitst in $10 \times$ en nog $2 \times$ werkt ook hier. Vervolgens kunnen de precieze kosten met de rekenmachine worden berekend en vergeleken met de schattingen.

Bij de laatste vraag: het kiezen van een aanvullende verzekering, kan meer meespelen dan alleen de kosten.

Vraag de deelnemers om dit, vanuit hun eigen situatie, toe te lichten.

4. NAAR DE TANDARTS

OPDRACHT 26 EN 27

Ga in gesprek over de ervaringen van de deelnemers met de tandarts. Tandartskosten voor volwassenen zitten vaak niet in de basisverzekering. Er bestaan wel speciale (aanvullende) tandartsverzekeringen.

In opdracht 27 kiest de deelnemer eerst de juiste bedragen in de tabel en bedenkt dan welke berekeningen ze daarmee moet maken. De kosten per 5 minuten moeten worden verdubbeld.

De bedragen zijn niet afgerond. Net als bij opdracht 25 is het verstandig om eerst met mooie (afgeronde) bedragen te rekenen, daarna met de rekenmachine het precieze bedrag te berekenen en tenslotte de bedragen te vergelijken.

In het tweede deel van de vraag is kennis van de maanden van het jaar nodig. Op een jaarkalender kan je een half jaar verder uittellen. Het kan ook anders: november is de 11e maand een half jaar verder is maand $11 + 6 = 17$ en dat is mei ($12 + 5$). Je kunt ook $11 - 6$ doen, maar dat vereist meer inzicht.

OPDRACHT 28

Vraag de deelnemers of zij weleens een beoordeling invullen en hoe dat dan gaat. Kennen zij het systeem van cijfers van 0 t/m 10? Bekijk en bespreek vervolgens de staafgrafiek. De aantallen bij de staven zijn grote getallen en komen soms boven de 1000 uit. Kan de deelnemer deze getallen uitspreken en er – bij de laatste vraag – globaal (afgerond op duizendtallen) mee rekenen? Bespreek dat de lagere aantallen kunnen worden weggelaten.

COLOFON

De methode Succes! is een uitgave van Stichting Lezen & Schrijven.

Deze uitgave is ontwikkeld door Universiteit Utrecht in opdracht van en in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven. Met dank aan de Vrije Universiteit Amsterdam, afdeling VU-NT2.

Deze uitgave is onderdeel van het samenwerkingsprogramma Taal voor het Leven. Dit programma wordt aangeboden door Stichting Lezen & Schrijven en gefinancierd door de Rijksoverheid.

Fijn dat je Succes! Rekenen wilt gebruiken. Voor het begeleiden van deelnemers op basis van deze methode is een training voor vrijwilligers beschikbaar.

Kijk voor meer informatie op taalvoorhetleven.nl/succes.

Indien je (delen uit) deze uitgave wilt hergebruiken of kopiëren, werken we hier graag aan mee.

We vragen je dit vooraf af te stemmen met Stichting Lezen & Schrijven via info@lezenenschrijven.nl.

Mei © 2019 Stichting Lezen & Schrijven, Den Haag

Met de boekjes van Succes! kun je beter leren lezen, spreken, schrijven en rekenen. Je leert ook beter omgaan met de computer en internet. Succes! is beschikbaar in drie niveaus. De methode bestaat uit een reeks boekjes rond situaties uit het dagelijks leven en werk. De boekjes kun je per niveau los gebruiken.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven of rekenen? Of ken je iemand die anderen graag wil helpen als taalvrijwilliger? Bel dan naar onderstaand telefoonnummer voor advies.

beter lezen en schrijven

 0800 023 44 44

www.taalvoorhetleven.nl